

Եղիշե Չարենց

Բրոնզե թները կարմիր գալիքի

Շաշում է աշխարհը, գնգում է հիմա,
Շաշում ու գնգում են աշխարհի վրա
Բրոնզե թները Կարմիր Գալիքի:

Որպես երկաթե մի սրբկահավ՝
Թռչում է կարմիր մեր կամքը հիմա
Աշխարհի հեռուն
Ու շաշում է հաղթ, երկաթ թներով
Հեռու ու մոտիկ ռազմադաշտերում:

Փողփողում է վառ արևի առաջ
Մեր կամքը հիմա, որպես վիթխարի
Մի կարմիր դրոշ,
Որի արնագույն, կարմրավառ փայլից
Հնավանդ, գազիր քաղաքները քար,
Ցուլերի նման վիթխարահսկա,
Վախից խելագար,
Կանգնում են հետին ոտքերի վրա,
Փորում են հողը ոտքերի տակի
Ու սարսափահար
Իրենց վայրենի վա՛խն են մոնչում
Աշխարհովը մեկ
Վա՛խը վայրենի, որ հնչում է մեր

Բոսոր սրտերում, որպես հաղթության

Ու փառքի մի երգ:

Օ՛, բառաչը այդ խելագար վախի,

Օ՛, սարսափահար ճիչը հոգևար

Ու տագնապը սուր՝

Հին, հազարամյա, քա՛ր քաղաքների

Տագնապը գագիռ...

Օ, սարսափը այդ հուսահատական,

Մեռնող ցուլերի բառա՛չը վերջին

Կրկեսների մեջ հսկավիթխարի,

Օ՛, սարսափը այդ նրանց հուսահատ,

Որ մեր սրտերում, կրծքերում երկաթ

Փոխվում է կարմիր, խնդացող հրի...

Ճշում են հիմա

Թերթերը բոլոր մայթերի վրա,

Հաղթ կայանները ռադիո-գրի,

Գոց, գրահապատ գնացքներն շտապ

Ու շշակները գործարանների,

Սավառնակների թևերը շաչող,

Աղմուկը մաշվող ավտոշիների,

Թնդանոթների ամբոխները ծույլ,

Որ հիմա արնոտ ռազմադաշտերից,

Գործադուլ արած բանվորների պես

Տուն են շտապում քայլերով տարտամ,

Ֆանտաստիկական, ահե՛ղ առօրյան

Ճշում է հիմա

Նրանց անամոք, նրանց հոգևար

Տագնապի նման հուսահատական,

Ճշում է խոպոտ իր ձայնով վերջին

Ու հասնում է այդ ճիչը հուսահատ

Լոնդոնից Փարիզ Ցեյլոն Հնդուչին...

Ձգվել են ցանցեր,
Երկաթն անտես ցանցեր ու ցանցեր
Աշխարհում անծիր,
Մրտից սիրտ հիմա, քաղաքից քաղաք
Վառ, կարմիր ցանցեր...
Մեր կա՛նքն է այդպես հզոր շղթայել
Աշխարհը համակ,
Մեր կամքը՝ թռչող, որպես փոթորիկ,
Ու տոկուն, համառ, որպես ժամանակ:

Ե՛ս եմ եղբայրս ընկերս օ՛ր, ո՛չ.
Կա՛նքը իմ, կա՛նքը քո ու էլի՛, էլի՛
Կամքեր նույնագոր հազար ու հազար:
Ու էլի՛, էլի՛,
Ու էլի՛, էլի՛,
Ջգո՞ւմ ես՝ հոգիս, հոգիդ ու նրա
Հեռու, անծանոթ ընկերոջ հոգին
Նո՛ւյն արեգնական խորհրդով է լի:
Ու էլի՛, էլի՛,
Ու էլի՛, էլի՛,
Ամեն տեղ հիմա, բոլո՛ր կողմերում՝
Մոսկովից Փարիզ, Լոնդոնից Հռոմ...

Մինչև Հնդուշին...
Թնդանոթների բառաչը վերջին:
Տանկերը արնոտ ու ազնադաշտերում՝
Կետերի նման երկաթագրահ...
Գնդացիների ծարավը ազահ,
Գործարանների շշակները լուռ...
Օրերը՝ երկաթ ու պղինձ հազած
Սավառնակների նման ուրբաճիգ
Օրերը, որ թեժ ունեցել են նետում
Եվ թռչում են

Ո՞ր...

Անծի՛ր դաշտերում բանակներ կարմիր:
Քաղաքներ մեռնող ու գյուղեր անմարդ:
Օրերի միգում տազնապ ու գրգիռ:
Ոսկի ու բռունցք, արյուն ու երկաթ:
Ու տազնապը մութ, անկուշտ ու ագահ,
Հրեշի նման դեղին, հագարաչ,
Ու բազմամրրիկ աշխարհի վրա
Բրոնզե կարմիր թևերի շառաչ:
Ու երգը իմ նոր պիտի ավետի
Վաղը աշխարհին առաջին անգամ
Թռիչքի՛ մասին անկուշտ կարոտի
Մեր հավերժական:

Եվ նրանք, որ դեռ աշխարհում չկան,
Որ դեռ նոր պիտի ապրեն աշխարհում,
Դեռ նոր պիտի գան,
Կարո՞ղ են, թող մեր թռիչքն այսօրվա
Անձկորեն չրզգան...

Նրա՛նք, որ պիտի ապրեն աշխարհում
Կարմիր Ապագան:

Նրանք, որ դեռ նո՛ր, դեռ նո՛ր պիտի գան...

1920